МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИУКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра права

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з підготовки до практичних занять,
самостійної та індивідуальної роботи з
освітнього компоненту «Право Європейського Союзу»
для здобувачів спеціальності D8 Право
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
денної та заочної форми навчання

РЕКОМЕНДОВАНО
на засіданні кафедри права
(протокол № 02 від 10.09.2026 р.)

ПОГОДЖЕНО
Науково-методичною радою
Державного університету
економіки і технологій
(протокол № 02 від 11.09.2026 р.)

м. Кривий Ріг
2026 р.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи з освітньої компоненти «Право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання / Державний університет економіки і технологій, кафедра права ; уклад. О.Теличко; Кривий Ріг. 2026. 22 с.

Укладачі:

Оксана ТЕЛИЧКО завідувачка кафедри права, к.ю.н доцент

Відповідальний за випуск: Оксана ТЕЛИЧКО завідувачка кафедри права, к.ю.н, доцент

Методичні рекомендації з освітнього компоненту «Право Європейського Союзу» для виконання завдань практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності D8 Право на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання розроблені з метою формування у здобувачів вищої освіти системних знань про правові засади створення, діяльності, реорганізації та припинення юридичних осіб корпоративного типу, особливості корпоративних правовідносин і корпоративного управління, а також набуття практичних навичок застосування норм корпоративного законодавства, захисту прав та законних інтересів учасників корпоративних відносин і вирішення корпоративних спорів з урахуванням сучасних тенденцій цифровізації бізнесу, євроінтеграції та міжнародних стандартів корпоративного управління.

Методичні рекомендації містять перелік питань, що виносяться на обговорення, відповідно до тем практичного заняття, самостійної та індивідуальної роботи, перелік рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

1. Вступ……4
2. Перелік завдань для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти…….5
3. Завдання для модульного контролю……...……....13
4. Поточне та підсумкове оцінювання……... 15
5. Академічна доброчесність та політика використання ШІ……17
6. Перелік питань для підготовки до підсумкового оцінювання…….....18
7. Список використаних джерел……..21

Вступ

Актуальність права Європейського Союзу зумовлена його значним впливом на сучасні правові, економічні та політичні процеси в Європі, а також стратегічним курсом України на інтеграцію до Європейського Союзу. Право ЄС є важливим інструментом забезпечення спільних цінностей, функціонування єдиного внутрішнього ринку, захисту прав людини та розвитку правового співробітництва між державами.

Для України особливого значення право ЄС набуває у зв'язку з процесом європейської інтеграції та поступовим наближенням національного законодавства до acquis ЄС. Знання основних принципів, джерел та інституцій права ЄС є необхідною передумовою для розуміння напрямів реформування української правової системи та гармонізації законодавства з європейськими стандартами.

Вивчення права ЄС також має важливе значення для забезпечення верховенства права, захисту основоположних прав і свобод людини, розвитку демократії, правової визначеності та недискримінації. Практика Суду Європейського Союзу формує важливі правові підходи, які мають значення для сучасної юридичної науки та практики.

Методичні вказівки з освітнього компонента «Право Європейського Союзу» розроблено з метою забезпечення здобувачів вищої освіти необхідними навчально-методичними матеріалами для системного опрацювання основних положень права Європейського Союзу, засвоєння знань про його принципи, джерела, систему та інституції, а також формування практичних навичок аналізу й застосування норм права ЄС та практики Суду Європейського Союзу.

Методичні вказівки спрямовані на поглиблення розуміння особливостей взаємодії права ЄС із національними правовими системами, правових засад відносин України з Європейським Союзом, процесів адаптації законодавства України до acquis ЄС, а також формування у здобувачів здатності застосовувати європейські правові стандарти у професійній юридичній діяльності.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про правову систему Європейський Союз, особливості її функціонування, механізми правового регулювання інтеграційних процесів, а також розвитку здатності застосовувати норми права ЄС у професійній юридичній діяльності з урахуванням євроінтеграційного курсу України.

Завдання освітнього компоненту: засвоєння природи, принципів і джерел права ЄС; розуміння інституційної структури ЄС та механізмів прийняття рішень; вивчення співвідношення права ЄС із національним правом держав-членів та України; формування навичок аналізу актів права ЄС і практики їх застосування; розвиток уміння застосовувати норми права ЄС у правотворчій і правозастосовній діяльності підготовка фахівців, здатних забезпечувати імплементацію acquis ЄС; формування компетентностей у сфері європейської інтеграції та міжнародного співробітництва.

2. Перелік завдань для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Практичне заняття № 1.

Тема 1. Історія створення та становлення Європейського Союзу

Завдання для перевірки знань:

1. Історичні етапи виникнення, становлення і розвитку ЄС
2. Передумови європейської інтеграції після Другої світової війни.
3. Основні етапи розвитку європейських співтовариств.
4. Паризький і Римські договори: значення для формування права ЄС.
5. Маастрихтський, Амстердамський, Ніццький та Лісабонський договори.
6. Правова природа ЄС: наднаціональність і міждержавне співробітництво.
7. Цілі та цінності ЄС.

Самостійна робота

1. **Проаналізувати основні зміни**, внесені Амстердамським, Ніццьким та Лісабонським договорами, та визначити їх значення для розвитку ЄС.
2. **Підготувати есе** на тему: *«Європейська інтеграція як відповідь на виклики повоєнної Європи»*.
3. **Сформулювати власні висновки** щодо основних чинників, які забезпечили становлення Європейського Союзу як унікального інтеграційного об'єднання.

Творче завдання: створити **інфографіку або презентацію «Шлях до Європейського Союзу: від 1945 року до Лісабонського договору»**, відобразивши ключові події, договори та етапи поглиблення європейської інтеграції.

Опрацювання літератури:
Основна: 1-5
Додаткова: 2

Практичне заняття № 2

Тема 2. Інституційна структура Європейського Союзу.

Запитання для самоконтролю.

1. Правова природа ЄС.
2. Компетенція Європейського Союзу: поняття, види і сфери.
3. Співвідношення понять «інститути», «органи» і «установи» Європейського Союзу.
4. Європейська Рада.

5. Рада Європейського Союзу.
6. Європейський парламент.
7. Європейська комісія: склад, функції, обов'язки, повноваження.

Завдання для самостійної роботи.

1. **Скласти порівняльну таблицю** «Інституції ЄС: склад, порядок формування, основні повноваження та місце перебування».
2. **Розв'язати ситуаційне завдання:** Європейська комісія внесла пропозицію щодо нового законодавчого акта ЄС. Визначте, які інституції беруть участь у його розгляді та прийнятті, і охарактеризуйте послідовність відповідних процедур.
3. **Заповніть таблицю, знайшовши відповідності. Охарактеризуйте інституції та органи ЄС.**

Інституції ЄС	Органи ЄС	Організації, які не мають стосунку до ЄС

Європейська рада, Рада Європи, Рада Європейського Союзу, Євроатом, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Європейський суд з прав людини, Міжнародний кримінальний суд, Генеральна асамблея ООН, Рада Північноатлантичного альянсу, Європейський парламент, Парламентська асамблея Ради Європи, Суд Європейського Союзу, Європейський центральний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Рахункова палата (Суд аудиторів ЄС), Німецька служба академічних обмінів, Європейський соціально-економічний комітет, Комітет Регіонів, Європейський інспектор із захисту даних, Європейський омбудсман, Європейська служба зовнішніх справ, Європейське агентство безпеки праці та охорони здоров‟я на робочому місці (OSHA), Європейське агентство з мереж та інформаційної безпеки (ENISA), Агентство з контролю за рибальством (CFCA), Бюро ЄС із питань різноманіття рослин (CPVO), Європейське агентство авіаційної безпеки (EASA), Європейське агентство з питань безпеки продуктів харчування (EFSA), Європейське агентство з питань реконструкції (EAR), ГУАМ, Європейське агентство з управління оперативною координацією на зовнішніх кордонах країн-членів ЄС (Frontex), Європейське наглядове агентство з глобальної навігаційної супутникової системи (GSA), Митний Союз, Європейське агентство морської безпеки (EMSA), Європейське оборонне агентство (EDA), Міжнародний валютний фонд, Європейське агентство охорони довкілля (EEA), Європейський поліцейський коледж (CEPOL), Європейське залізничне агентство (ERA), Європейський фонд навчання (ETF), Європейське агентство оцінки медичних продуктів (EMEA), Європейський фонд поліпшенню умов життя й праці (Eurofound), Європейський центр з попередження та контролю над хворобами (ECDC), Інститут досліджень проблем безпеки Європейського Союзу (EUISS), Співдружність незалежних держав, Європейський центр моніторингу наркотиків та наркоманії (EMCDDA), Офіс

гармонізації внутрішнього ринку (торговельні марки та дизайн) (OHIM) Європейський центр розвитку професійної освіти (Cedefop), Інтерпол, Супутниковий центр ЄС (EUSC), Європол (Europol), Центр перекладів для органів Європейського Союзу (CDT), ОПЕК, Євроюст (Eurojust), Виконавче агентство з освіти, аудіовізуальній продукції та культурі (EACEA), Агентство Європейського Союзу із захисту основних прав (FRA), Європейське хімічне агентство (ECHA), Виконавче агентство охорони здоров‟я (PHEA).

Опрацювання літератури:
Основна: 1-5
Додаткова: Офіційний веб-сайт Європейського Союзу – https://europa.eu/european-union/index_en - https://eurlex.europa.eu/homepage.html

Практичне заняття № 3

Тема 3. Загальна характеристика права Європейського Союзу

Завдання для перевірки знань:

1. Поняття та система джерел права ЄС.
2. Первинне право ЄС: установчі договори та їх правова сила.
3. Вторинне право ЄС: регламенти, директиви, рішення, рекомендації та висновки.
4. Міжнародні угоди ЄС як джерело права.
5. Судова практика Суд Європейського Союзу.
6. Загальні принципи права ЄС.

Завдання для самостійної роботи.

Задача 1. Громадянин Франції Л. подав документи для участі у конкурсі на заміщення посади в державній установі. Національним законодавством було передбачено, що перевага під час працевлаштування надається виключно громадянам, які народилися на території Франції. Л., який є громадянином Франції, але народився в іншій державі-члені ЄС, отримав відмову у прийнятті на роботу. Л. звернувся до національного суду, посилаючись на право ЄС.

Завдання. Чи може така вимога суперечити праву ЄС? Який принцип права ЄС підлягає застосуванню? Чи може громадянин посилатися на норми права ЄС у національному суді?

Задача 2. Підприємство «ЄвроТрейд», зареєстроване в Польщі, уклало договір із підприємством з Чехії. Після виникнення спору польський суд встановив, що окремі положення національного законодавства суперечать нормам регламенту ЄС, який регулює відповідні правовідносини.
Національний суд вважає, що повинен застосувати польське законодавство як спеціальне.

Завдання. Які норми повинен застосувати суд? У чому полягає принцип верховенства права ЄС? Чи має регламент пріоритет над нормами національного законодавства?

Задача 3. У державі-члені ЄС було прийнято закон, відповідно до якого всі підприємства зобов'язані отримувати спеціальний дозвіл на використання цифрових платформ, якщо їхні послуги надаються громадянам інших держав-членів. Водночас аналогічний дозвіл не вимагався від підприємств, які працювали виключно на внутрішньому ринку. Компанія «DigitalEU» оскаржила таку вимогу, посилаючись на право ЄС.

Завдання. Чи може така вимога створювати перешкоди для функціонування внутрішнього ринку? Які положення права ЄС необхідно врахувати? Чи може національна норма бути не застосована судом у разі її суперечності праву ЄС?

Задача 4. Європейська Комісія запропонувала запровадити єдині для всіх держав-членів правила щодо мінімальних стандартів захисту довкілля під час будівництва промислових об'єктів. Уряд однієї з держав-членів заявив, що такі питання повинні регулюватися виключно національним законодавством.
Завдання. Який принцип розмежування компетенції ЄС та держав-членів має бути застосований? Що означає принцип субсидіарності? За яких умов ЄС може здійснювати законодавче регулювання відповідної сфери?

Задача 5. Європейська Комісія запропонувала обмежити використання певного виду хімічних речовин на території ЄС через їх потенційний негативний вплив на навколишнє середовище. Представники промисловості заявили, що заборона є надмірною та виходить за межі необхідного для досягнення поставленої мети.
Завдання. Який принцип права ЄС має бути використаний для оцінки такого заходу? У чому полягає принцип пропорційності? Які критерії повинен застосувати суд для визначення відповідності заходу цьому принципу?

Опрацювання літератури:
основна 1-5
додаткова: EUR-Lex — офіційна база права Європейського Союзу — установчі договори, регламенти, директиви, рішення, міжнародні угоди та інші документи. https://eur-lex.europa.eu/?utm_source=chatgpt.com

Практичне заняття № 4

Тема 4. Судова система Європейського Союзу.

Завдання для перевірки знань:
1. Історія створення, роль та завдання Суду справедливості.
2. Структура та порядок діяльності Суду ЄС.
3. Категорії справ, які розглядає Суд справедливості.
4. Судові рішення як джерело права Європейського Союзу.

Завдання для самостійної роботи.

Задача 1. Національний суд держави-члена ЄС розглядає справу, у якій національна норма суперечить положенню установчого договору ЄС. Суд має сумнів щодо правильного тлумачення відповідної норми права ЄС.

Завдання. Чи може національний суд звернутися до Суду ЄС? Яка процедура застосовується у такому випадку? Яке значення має рішення Суду ЄС для національного суду?

Задача 2. Держава-член ЄС протягом тривалого часу не імплементувала директиву ЄС у встановлений строк. Європейська Комісія направила державі офіційне повідомлення та надала можливість усунути порушення. Держава не здійснила необхідних заходів.

Завдання. Які дії може вчинити Європейська Комісія? До якого суду може бути передана справа? У чому полягає процедура встановлення порушення державою-членом її зобов'язань? Які наслідки може мати рішення Суду ЄС для держави-порушника?

Задача 3. Громадянин держави-члена звернувся до Суду ЄС із вимогою скасувати рішення Європейської Комісії, яке, на його думку, безпосередньо порушує його права. Комісія стверджує, що громадянин не має права безпосередньо оскаржувати її рішення.

Завдання. Чи може фізична особа звернутися до судів ЄС? Які умови повинні бути дотримані для оскарження акта інституції ЄС? Який суд судової системи ЄС має компетенцію розглядати такий спір? Які вимоги може заявити фізична або юридична особа?

Задача 4. Компанія «EUROTRADE» оскаржила рішення інституції ЄС, яке негативно вплинуло на її господарську діяльність. Справу було розглянуто Судом загальної юрисдикції. Компанія не погодилася з рішенням та вирішила його оскаржити.

Завдання. Чи може рішення Суду загальної юрисдикції бути оскаржене? До якого суду подається апеляція? Які питання можуть бути предметом апеляційного перегляду? Чи здійснює Суд ЄС повторний розгляд усіх фактичних обставин справи?

Задача 5. Підприємство оскаржує рішення інституції ЄС, прийняте щодо нього в межах конкурентного законодавства. Юристи підприємства помилково подали позов безпосередньо до Суду ЄС, хоча відповідний спір належить до юрисдикції Суду загальної юрисдикції.

Завдання. Як розмежовується компетенція Суду ЄС та Суду загальної юрисдикції? Які категорії справ розглядає Суд загальної юрисдикції? Які справи належать до компетенції Суду ЄС? Які наслідки подання позову до неналежного суду?

Опрацювання літератури:

основна 1-5

CURIA — Суд Європейського Союзу — база судових рішень та тематичні огляди практики Суду ЄС https://www.echr.coe.int/?utm_source=chatgpt.com

Практичне заняття № 5

Тема 5. Правовий статус людини і громадянина у праві ЄС

Завдання для перевірки знань:

1. Становлення системи захисту прав людини в ЄС.
2. Хартія основних прав ЄС: структура та зміст.
3. Основні права і свободи в праві ЄС.
4. Практика Суду ЄС у сфері захисту прав людини.

Завдання для самостійної роботи.

1. Опрацювати 2–3 рішення Суду ЄС щодо захисту основоположних прав.
2. Скласти картку аналізу судової справи: обставини справи — правова проблема — позиції сторін — норма права ЄС — висновок Суду ЄС — значення рішення.
3. Підготувати презентацію на тему «Хартія основних прав ЄС як джерело захисту прав людини» (10–12 слайдів) із використанням прикладів із практики Суду ЄС.

Опрацювання літератури:
основна 1-5
CURIA — Суд Європейського Союзу — база судових рішень та тематичні огляди практики Суду ЄС
https://www.echr.coe.int/?utm_source=chatgpt.com
EUR-Lex — офіційна база права Європейського Союзу — установчі договори, регламенти, директиви, рішення, міжнародні угоди та інші документи.
https://eur-lex.europa.eu/?utm_source=chatgpt.com

Практичне заняття № 6

Тема 6. Взаємодія ЄС з Рада Європи та Європейською конвенцією з прав людини.

Завдання для перевірки знань:

1. Загальна характеристика Ради Європи та її роль у забезпеченні прав людини.
2. Мета, структура та значення Європейської конвенції з прав людини.
3. Вплив Європейської конвенції з прав людини на формування стандартів права ЄС.
4. Роль Хартії основних прав ЄС у системі захисту прав людини ЄС.
5. Значення практики Європейського суду з прав людини для розвитку права ЄС.
6. Взаємодія Суду Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини.

7. Механізми співробітництва ЄС і Ради Європи у сфері захисту прав людини.
8. Вплив європейських стандартів захисту прав людини на національні правові системи держав Європи.

Завдання для самостійної роботи.

1. Порівняти підходи Суду ЄС та Європейського суду з прав людини до захисту одного з основоположних прав.
2. Скласти таблицю «Захист прав людини в ЄС та в системі Ради Європи» за критеріями: джерела прав, судовий орган, коло гарантованих прав, суб'єкти звернення, юридична сила рішень, механізми виконання.
3. **Задача**. Громадянин держави-члена ЄС звернувся до національного суду, стверджуючи, що дії державного органу порушили його право на повагу до приватного і сімейного життя, гарантоване Європейською конвенцією з прав людини. Національний суд зазначив, що держава є членом ЄС і тому під час розгляду справи має керуватися насамперед Хартією основних прав ЄС. ***Завдання***. *Яке значення має ЄКПЛ для правопорядку ЄС? Як співвідносяться Хартія основних прав ЄС та ЄКПЛ? Чи повинен національний суд враховувати практику ЄСПЛ? Які положення права ЄС визначають взаємозв'язок із ЄКПЛ?*

Опрацювання літератури:
основна 1-5
додаткова CURIA — Суд Європейського Союзу — база судових рішень та тематичні огляди практики Суду ЄС
https://www.echr.coe.int/?utm_source=chatgpt.com

Європейський суд з прав людини — тексти ЄКПЛ та матеріали щодо практики ЄСПЛ https://www.echr.coe.int/?utm_source=chatgpt.com

Рада Європи — матеріали щодо європейських стандартів прав людини та ЄКПЛ https://www.coe.int/?utm_source=chatgpt.com

Практичне заняття № 7

Тема 7. Членство в ЄС

Завдання для перевірки знань:

1. Основні критерії членства в ЄС (Копенгагенські критерії).
2. Політичні вимоги для вступу до ЄС: стабільність демократичних інститутів та верховенство права.
3. Економічні вимоги для вступу: функціонуюча ринкова економіка та здатність витримувати конкуренцію в межах ЄС.
4. Правові вимоги: гармонізація національного законодавства з правом ЄС.
5. Процедура набуття членства в ЄС: від подачі заявки до ратифікації.

6. Роль інституцій ЄС у процесі вступу: Європейська комісія, Європейська рада, Парламент.
7. Етапи та терміни переговорів щодо приєднання до ЄС.
8. Особливості статусу держави-кандидата та держави-потенційного кандидата.
9. Значення Угоди про асоціацію та інтеграційних програм для підготовки до членства.
10. Права та обов'язки держави-кандидата під час переговорного процесу.
11. Основні проблеми та виклики, з якими стикаються країни-кандидати.
12. Вплив членства в ЄС на внутрішню політику та економіку держави.
13. Перспективи розширення ЄС та значення нових членів для Союзу.

Самостійна робота.

Задача. Розробити «дорожню карту набуття членства в ЄС» для умовної держави, визначивши основні етапи, необхідні реформи та очікувані результати на кожному етапі.

Опрацювання літератури:
основна 1-5
додаткова 1-4

Практичне заняття № 8

Тема 8. Право ЄС та правова система України.

Завдання для перевірки знань:

1. Європейський інтеграційний курс України: історія та основні етапи.
2. Мета та значення співпраці України з ЄС у правовій сфері.
3. Угода про асоціацію Україна–ЄС: правові засади та зміст.
4. Принципи адаптації національного законодавства України до права ЄС.
5. Імплементація acquis ЄС у національне законодавство України.
6. Роль органів влади та інституцій у процесі гармонізації законодавства.
7. Особливості застосування норм права ЄС в Україні.
8. Вплив права ЄС на судову практику та правозастосування в Україні.
9. Механізми контролю за виконанням зобов'язань України перед ЄС.
10. Проблеми та виклики інтеграції права ЄС в національну систему.
11. Вплив європейських стандартів права на розвиток прав людини та верховенства права в Україні.
12. Порівняльний аналіз: право ЄС та національне законодавство України.

13. Практичні приклади впровадження стандартів ЄС у законодавстві України.

Завдання для самостійної роботи.

Українське підприємство планує експортувати продукцію до ЄС. Для цього воно повинно врахувати вимоги щодо безпечності продукції, захисту персональних даних, захисту прав споживачів, екологічних стандартів та технічного регулювання.

Завдання:

1. *Визначте, які сфери законодавства ЄС необхідно врахувати.*
2. *Встановіть, які українські нормативно-правові акти регулюють відповідні відносини.*
3. *Визначте механізми адаптації українського законодавства до acquis ЄС.*
4. *Складіть таблицю «Стандарт ЄС — відповідне українське регулювання — механізм імплементації — практичний результат».*
5. *Запропонуйте покроковий план підготовки підприємства до роботи на ринку ЄС.*

Опрацювання літератури:
основна 1-5
додаткова 1,2,5

Завдання для модульного контролю.

Модуль №1.

Завдання 1. Уявіть, що Ви є учасником європейської конференції 1950-х років. Сформулюйте 5–7 аргументів на користь європейської інтеграції та запропонуйте модель майбутнього європейського об’єднання. Поясніть, які з Ваших пропозицій реалізовані в сучасному ЄС.

Завдання 2. Створіть авторську концептуальну карту або інфографіку основних етапів становлення ЄС. Для кожного етапу визначте: ключову історичну подію; відповідний міжнародний договір; основну зміну в європейській інтеграції; значення цієї зміни для сучасного ЄС.

Завдання 3. Змоделюйте засідання інституцій ЄС щодо ухвалення нового законодавчого акта, наприклад щодо штучного інтелекту, захисту персональних даних або цифрових прав громадян. Визначте ролі Європейської комісії, Європейського парламенту та Ради ЄС і продемонструйте процес узгодження їхніх

позицій.
Завдання 4. Вам надано умовний нормативний акт ЄС без зазначення його виду. За змістом і юридичними наслідками визначте, чи є він регламентом, директивою, рішенням, рекомендацією або висновком. Обґрунтуйте свою позицію та поясніть, як цей акт має діяти щодо держав-членів і приватних осіб.
Завдання 5. Держава-член ЄС «Республіка Альфа» прийняла закон, відповідно до якого іноземні онлайн-платформи, що надають цифрові послуги на її території, зобов'язані отримувати спеціальний національний дозвіл. Закон також передбачає додаткові вимоги до зберігання даних користувачів саме на території «Республіки Альфа». Компанія «EuroDigital», зареєстрована в іншій державі-члені ЄС, вважає ці вимоги такими, що суперечать праву ЄС. Національний суд «Республіки Альфа» має сумнів щодо відповідності національного закону праву ЄС та вирішує звернутися до Суду ЄС.
Уявіть, що Ви — судді Суду Європейського Союзу.
Визначте, яка юридична проблема виникла у справі.
Встановіть, які принципи права ЄС можуть бути застосовані для її вирішення.
Визначте, чи може національний суд звернутися до Суду ЄС із преюдиційним запитом.
Сформулюйте 2–3 питання, які національний суд може поставити Суду ЄС.
Проаналізуйте аргументи:
держави «Альфа»;
компанії «EuroDigital».
Визначте, які норми права ЄС необхідно дослідити для вирішення спору.
Підготуйте проєкт правового висновку Суду ЄС обсягом 1–2 сторінки.
Поясніть, яке значення матиме рішення Суду ЄС для подальшого розгляду справи національним судом.

Модуль № 2.

Завдання 1. Уявіть, що Вам доручено створити інформаційний профіль прав людини та основних свобод громадянина ЄС. Визначте 7–10 ключових прав, які мають бути в ньому відображені. Для кожного права зазначте його джерело в праві ЄС та приклад практичної реалізації.
Завдання 2. Громадянин держави-члена ЄС вважає, що державний орган порушив його право, гарантоване правом ЄС. Розробіть алгоритм захисту його права: до яких органів він може звернутися, які юридичні аргументи може використати та яку роль у захисті може відігравати Суд ЄС.
Завдання 3. Створіть порівняльну карту взаємодії ЄС, Ради Європи, Суду ЄС та ЄСПЛ. Покажіть, які завдання виконує кожен із цих суб'єктів у сфері захисту прав людини та як вони взаємодіють.
Завдання 4. Уявіть, що держава подала заявку на вступ до ЄС. Підготуйте для її уряду «дорожню карту вступу», у якій визначте основні етапи набуття членства та сфери реформ, необхідні для виконання критеріїв членства.
Завдання 5. Оберіть конкретний нормативно-правовий акт України та проаналізуйте його крізь призму права ЄС. Визначте три положення, які відповідають європейським підходам, і три аспекти, які потребують подальшого вдосконалення або адаптації.

Поточне та підсумкове оцінювання.

J. CURRENT AND FINAL ASSESSMENT / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ			
Розподіл балів за видами навчальної діяльності та контрольними заходами для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти			
Складові поточного контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти		Форма підсумкового контролю	
		залік	
		за формами здобуття освіти	
		денна	***заочна***
поточний контроль			
Знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях		40	30
Виконання модульних контрольних робіт		20	20
Виконання завдань самостійної роботи		30	40
Практико-орієнтована, професійна та профорієнтаційна діяльність за освітнім компонентом		До 5 балів	До 5 балів
Наукова діяльність за освітнім компонентом		До 5 балів	До 5 балів
підсумковий контроль			
		-	-
УСЬОГО		100	100

Критерії оцінювання відповіді на практичних заняттях

Оцінка «відмінно»

Відповідь здобувача базується на самостійному творчому мисленні. Знання питання, належне висвітлення питання, вміння складати тезисний план відповіді і вміло користуватись понятійним апаратом. Відповідь грамотно та логічно побудована. Здобувач без зволікань дає відповідь на основні та додаткові питання. Програмний матеріал засвоєно повністю. Ґрунтовні знання першоджерел, нормативно - правових актів, вміння робити узагальнення та висновки, використовуючи додаткову літературу.

Оцінка «добре»

Відповідь здобувача базується на самостійному аналізі даного питання. Належні знання структури тексту, висвітлення матеріалу - грамотне по суті. Добре засвоєння програмного матеріалу, володіння навичками і засобами виконання практичних завдань. Можливі несуттєві неточності в поясненні деяких не основних питань. Знання першоджерел, нормативно-правових актів та іншої літератури.

Оцінка «задовільно»

Відповідь здобувача ґрунтується на рівні репродуктивного мислення. Слабкі знання структури курсу, допускає помилкові тлумачення термінів, формулювань. Спостерігається порушення послідовності у висвітленні питання. Засвоєно лише основну частину програмного матеріалу. Не достатньо володію знаннями

понятійного апарату, нормативно-правового матеріалу, навичками узагальнення та висновків.

Оцінювання семестрової роботи студента здійснюється в межах 100 балів.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Шкала ДУЕТ, балів	**Оцінка за 4-бальною шкалою**		**Шкала ECTS**
	у формі іспиту/ диференційованого заліку/захисту	у формі заліку	
90 – 100	відмінно	зараховано	A
80 – 89	добре		B
70 – 79			C
66 – 69	задовільно		D
60 – 65			E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання іспиту (заліку)	не зараховано з можливістю повторного складання заліку	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю повторного проходження курсу з освітнього компонента	не зараховано з можливістю повторного проходження курсу з освітнього компонента	F

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється згідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти https://surl.li/aiknon

Порядок повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення освітнього компоненту регулюється Порядок ліквідації академічної заборгованості, повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення освітніх компонентів у ДУЕТ https://surl.lt/lmbaxo

Академічна доброчесність та політика використання ШІ

Під час вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів і правил академічної доброчесності відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Державного університету економіки і технологій.

Дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних і контрольних завдань, належне посилання на використані джерела інформації, повагу до авторства та результатів інтелектуальної діяльності інших осіб, недопущення списування, обману, фабрикації, фальсифікації, використання недозволеної допомоги та інших порушень академічної доброчесності.

У разі виявлення порушень академічної доброчесності заходи реагування застосовуються відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Університету.

Ознайомитися із системою забезпечення академічної доброчесності в Державному університеті економіки і технологій можна за посиланням: https://www.duet.edu.ua/ua/area/science/acad.

Рівень застосування ШІ може передбачати повну заборону, обмежене використання для допоміжних операцій (пошук ідей, редагування, переклад тощо), використання з обов'язковим декларуванням або вільне використання як інструменту виконання завдання. У всіх випадках здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, самостійність і зміст представленого результату та повинен зазначати факт використання ШІ у випадках, передбачених вимогами до завдання.

Ознайомитись з Політикою використання штучного інтелекту в Державному університеті економіки і технологій можна за посиланням: https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/pol_ai.pdf

Рівень допустимого використання в навчальних завданнях ШІ з освітнього компонента «Інформаційне право»

Рівень 1 - ШІ дозволено лише на етапі підготовки. Можливе використання для пошуку ідей, планування роботи, аналізу підходів, але не для створення змісту готової роботи. Рівень 2 -ШІ дозволено для вдосконалення мови та форми. Допускається використання для редагування тексту, покращення структури, стилю та мовного оформлення.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

1. Передумови виникнення європейської інтеграції після Другої світової війни.
2. Ідея європейської єдності та основні концепції європейської інтеграції.
3. План Маршалла та його значення для європейської інтеграції.
4. Декларація Робера Шумана 1950 року та її історико-правове значення.
5. Створення Європейського об'єднання вугілля і сталі.
6. Римські договори 1957 року та створення Європейського економічного співтовариства.
7. Основні етапи розвитку Європейських співтовариств.
8. Маастрихтський договір та створення Європейського Союзу.
9. Амстердамський та Ніццький договори: основні зміни у розвитку ЄС.
10. Лісабонський договір та його значення для сучасного Європейського Союзу.
11. Основні цілі, цінності та принципи Європейського Союзу.

13. Розширення Європейського Союзу: основні етапи та особливості.
14. Поняття та система інституцій Європейського Союзу.
15. Принцип інституційного балансу в праві ЄС.
16. Європейський парламент: склад, порядок формування та компетенція.
17. Європейська рада: склад, повноваження та роль у визначенні політичних напрямів ЄС.
18. Рада Європейського Союзу: склад, функції та повноваження.
19. Європейська комісія: порядок формування, структура та компетенція.
20. Співвідношення повноважень Європейського парламенту, Ради ЄС та Європейської комісії.
21. Законодавча процедура в Європейському Союзі.
22. Європейський центральний банк: статус і основні повноваження.
23. Рахункова палата Європейського Союзу: правовий статус та функції.
24. Консультативні органи ЄС: Європейський економічний і соціальний комітет та Комітет регіонів.
25. Інші органи та установи Європейського Союзу.

25. Поняття, предмет та особливості права Європейського Союзу.
26. Право ЄС як особлива правова система.
27. Система права Європейського Союзу.
28. Джерела права Європейського Союзу.
29. Первинне право ЄС: поняття та основні джерела.
30. Вторинне право ЄС та його основні джерела.
31. Регламенти, директиви та рішення ЄС: поняття, юридична сила та особливості застосування.
32. Рекомендації та висновки інституцій ЄС.
33. Міжнародні договори Європейського Союзу як джерела права ЄС.
34. Роль загальних принципів права в правовій системі ЄС.
35. Практика Суду Європейського Союзу як джерело розвитку права ЄС.
36. Принцип верховенства права ЄС.

37. Принцип прямої дії права ЄС.
38. Принцип лояльного співробітництва держав-членів та ЄС.
39. Принцип субсидіарності та пропорційності в праві ЄС.
40. Співвідношення права ЄС та національного права держав-членів.

41. Судова система Європейського Союзу.
42. Структура та склад Суду Європейського Союзу.
43. Суд Європейського Союзу: правовий статус та основні функції.
44. Загальний суд Європейського Союзу: компетенція та особливості діяльності.
45. Основні види проваджень у Суді ЄС.
46. Позов про невиконання державою-членом зобов'язань за правом ЄС.
47. Позов про скасування акта інституції ЄС.
48. Позов про бездіяльність інституцій ЄС.
49. Преюдиційне провадження: поняття, підстави та порядок застосування.
50. Взаємодія Суду ЄС із національними судами держав-членів.
51. Значення практики Суду ЄС для розвитку права Європейського Союзу.

52. Поняття та особливості правового статусу людини і громадянина в Європейському Союзі.
53. Громадянство Європейського Союзу: поняття та підстави набуття.
54. Основні права громадян ЄС.
55. Свобода пересування та право проживання громадян ЄС.
56. Право громадян ЄС брати участь у виборах до Європейського парламенту та муніципальних виборах.
57. Право на дипломатичний та консульський захист громадян ЄС.
58. Хартія основоположних прав Європейського Союзу.
59. Система захисту основоположних прав у ЄС.

61. Обмеження основоположних прав у праві ЄС. Рада Європи: мета, завдання та основні механізми діяльності у сфері прав людини.
62. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.
63. Європейський суд з прав людини: правовий статус та компетенція.
64. Співвідношення Європейського суду з прав людини та Суду Європейського Союзу.
65. Взаємодія правової системи ЄС із системою Конвенції про захист прав людини.
66. Значення практики ЄСПЛ для права Європейського Союзу.
67. Питання приєднання Європейського Союзу до Європейської конвенції з прав людини.

69. Співвідношення Хартії основоположних прав ЄС та Європейської конвенції з прав людини. Правові засади набуття членства в Європейському Союзі.
70. Критерії членства в ЄС.
71. Політичні та економічні критерії членства в Європейському Союзі.
72. Копенгагенські критерії: зміст та значення.
73. Процедура вступу держави до Європейського Союзу.
74. Статус держави-кандидата на вступ до ЄС.

75. Основні етапи переговорного процесу щодо вступу до ЄС.
76. Права та обов’язки держав-членів Європейського Союзу.
77. Принципи рівності та солідарності держав-членів ЄС.
78. Правові наслідки набуття державою членства в ЄС.
79. Припинення членства в Європейському Союзі. Стаття 50 Договору про Європейський Союз.

80. Правові засади відносин між Україною та Європейським Союзом.
81. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: структура та значення.
82. Європейська інтеграція України та адаптація національного законодавства до права ЄС.
83. Поняття та значення acquis ЄС.
84. Механізми наближення законодавства України до права ЄС.
85. Вплив права ЄС на розвиток правової системи України.
86. Судова практика ЄС та її значення для України.
87. Європейські стандарти захисту прав людини в українській правовій системі.
88. Співвідношення права ЄС, міжнародного права та національного законодавства України.
89. Основні напрями гармонізації законодавства України з правом ЄС.
90. Правові наслідки наближення України до внутрішнього ринку ЄС.
91. Основні правові виклики європейської інтеграції України.
92. Перспективи подальшої адаптації правової системи України до права Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

Основна література:

1. Яремчук В. Д. Я Основи права Європейського Союзу та Ради Європи: дефініції, джерела, схеми, таблиці та персоналії : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 340 с. URL:chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/8376/1/Yaremchuk_OSNOVY-PRAVA_MAKET.pdf
2. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова. 10-те вид., змін. і допов. Харків : Право, 2021. 484 с. https://www.researchgate.net/publication/350956147_Pravo_Evropejskogo_Souzu_Pidrucnik_10-e_vidanna
3. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова. 11-те вид., змін. і допов. Харків : Право, 2024. 488 с.
4. Право Європейського Союзу : навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи / М. Р. Аракелян, Ю. Ю. Акіменко, Д. Гребенюк та ін. ; за ред. Х. Н. Безруза. Одеса : Фенікс, 2024. 173 с. https://www.researchgate.net/publication/380050910_Pravo_Evropejskogo_Souzu_navc-metod_posib_dla_prakt_zanat_ta_samostijnoi_roboti
5. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 360 с. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=2525&download_id=1496

Додаткова література.

1. Про виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини: Закону України від 23.02.2006 № 3477-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

3. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950р. та додаткові протоколи, ратифіковані Законом України від 17 липня 1997 року. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/ laws/show/995_004.

4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів : міжнародний документ від 23 травня 1969 року. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/ laws/show/995_118.

5. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06#Text

Офіційні електронні ресурси

EUR-Lex — офіційна база права Європейського Союзу — установчі договори, регламенти, директиви, рішення, міжнародні угоди та інші документи. https://eur-lex.europa.eu/?utm_source=chatgpt.com

CURIA — Суд Європейського Союзу — база судових рішень та тематичні огляди практики Суду ЄС https://www.echr.coe.int/?utm_source=chatgpt.com

Європейський суд з прав людини — тексти ЄКПЛ та матеріали щодо практики ЄСПЛ https://www.echr.coe.int/?utm_source=chatgpt.com

Рада Європи — матеріали щодо європейських стандартів прав людини та ЄКПЛ https://www.coe.int/?utm_source=chatgpt.com